

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertatom podogovora

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 - Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Clemenceaujev nasvet

Georges Clemenceau je 11. nov. 1919 govoril v senatu o pomenu versajske mirovne pogodbe in dejal:

»Mi smo danes gospodarji. Kljub temu moramo uporabiti današnje premoč s takšno zmernostjo, kolikšna je potrebna, da zagotovimo njeno trajnost. Ta politika zmernosti je potrebna, ako želimo, da pride do pomirjenja, ki bo za naše otroke in za nas plodono... Jaz vedno ponavljam tistim italijanskim diplomatom, ki nečejo videti, da je potrebno, da se potrudijo sprizniti se s Srbi in Slovani, ker brez tega ne bo miru v Evropi; namesto da bi iz njih delali nasprotnike, sklenite z njimi zvezo.»

Clemenceaujev govor citira Carlo Sforza, bivši italijanski zunanji minister v eni svojih zadnjih knjig in dostavlja: Ta govor mi je pustil globok vtis, ker sem bil jaz med tistimi Italijani, ki so bili prepričani, da je treba z Jugoslavani skleniti tak mir, ki bo donosel sad prijateljstva.

Navajamo Clemenceaujeve besede in pa mnenje bivšega zunanega italijanskega ministra, ker se prav danes kaže, kako pomenen je bil »stigrov« nasvet italijanskim diplomatom in kako brezplodna je bila Mussolinijeva protislovenska politika. Mussolini bi rad danes postavil jez proti germanskemu prodiranju v Podonavje (der Drang nach Osten) s svojim trozveznim blokom ob Donavi (Italija, Avstrija, Madjarska), in se dobrih državam Ma-e antante. Nima pa poguma, da bi javno priznal, da je bila njegova zunanja politika popolnoma zgrešena.

Samo za gospodarstvo gre?

Dunaj, 11. marca. AA. V avstrijskem zunanjem ministrstvu so zastopnikom domačih in tujih listov kategorično izjavili: Na sestanku med Mussolinijem, Gömbösom in Dollfusom, ne bo šlo ne za politična vprašanja, niti ne za smernice, temveč samo za vprašanje gospodarskega sodelovanja v smislu sklepov konference v Stresi in na podlagi Mussolinijevega načrta o gospodarski obnovi srednje Evrope.

Gömbös odpotoval v Rim

Budimpešta, 11. marca. AA. MTI poroča: Predsednik ministrskega sveta g. Gömbös je danes ob 13.30 odpotoval v Rim. Spremljajo ga italijanski poslanik v Budimpešti grof Collona, poslanski svetnik Apor in paravnarjem to-le izjavio: »Potujemo v Rim z velikim pričakovanjem. Kajti ne samo mi, ki bomo sodelovali, temveč vsa Evropa želi, da se rešijo vprašanja, ki so na dnevnem redu. Vsi v Evropi želimo pravega miru in konkretnih sklepov.»

London v rokah laburistov

London, 11. marca. Zdaj so bili priobčeni končni podatki o volitvah v mestno zbornico v Londonu (The London County Council). Po teh podatkih si je laburistična (delavska stranka) priborila 69 mandatov (doslej jih je imela 35), konservativci so nazadovovali od 83 na 55 in liberalci so izgubili vseh svojih šest mandatov. Laburistična stranka bo imela absolutno večino v novi zbornici. Dogodek je toliko pomembnejši, ker so konservativci vladali v Londonu 20 let. Kot vodja laburistov nastopa g. Morrison, ki je bil v zadnjem laburističnem kabinetu prometni minister. Laburisti se zavedajo, da ni ta dogodek morda izključno znamenje propadanja konservativne stranke v državi, temveč da je v prvi vrsti kraljevskega značaja. Sedanja mestna uprava ni namreč zadovoljila ne delavstva ne meščanstva, zato je tudi meščanstvo glasovalo za laburiste. Na vsak način bodo laburisti ta krajevni uspeh izrabili tudi splošno politično.

Zopet revolucija na Kubi

Newyork, 11. marca. b. Vse vesti iz Kube javljajo, da se tam nemiri vedno bolj širijo. Ves otok je zopet v revoluciji. V glavnem mestu Havani vlada zapira stavkajoče delavce. Splošna stavka pa se kljub temu vedno bolj širi. Terorizem se množi. Ves promet na otoku je ustavljen.

Nova svetnica

Vatikan, 11. marca. AA. Danes dopoldne je sveti oče v cerkvi sv. Petra v prisotnosti visokih cerkvenih dostojanstvenikov in številnih francoskih romarjev opravil svečano kanonizacijo blažene Luise de Marillac, ki je s svetim Vincencijem Pavlanskim ustanovila družbo usmiljenih sester. Praznik te nove svetnice je 15. marca.

TURNIR ZA ZIMSKI POKAL

PRIMORJE I : HERMES 6 : 2 (3 : 1)

Rezultat ne odgovarja poteku igre in je zmagala Primorja previsoko izražena in to predvsem radi nenaklonjenosti sodnika Hermesa. Hermes je bil deloma celo v premoči.

Sodil je g. Pevalek.

PRIMORJE (liga) : VOJAŠKI TIM 5 : 1

V predtekmi sta nastopila naš ligaš in vojaški tim. Primorje je nastopilo v neobičajni postavi, vojaški pa imajo med svojimi igrači prav dobre moči.

SLOVAN : JADGAN 4 : 2 (v nadaljisku)

RFKA : KOROTAN (Kranj) 8 : 2 (6 : 0)

MARS : DISK 3 : 1

Boj med Dunajem in Berlinom

Protest narodnih manjšin

Dunaj, 11. marca. Na Dunaju je bilo te dni ustanovljeno Društvo za nemške manjšine (Arbeitsgemeinschaft für deutsche Minderheiten). V poluradnem poročilu o namenu nove organizacije je bilo rečeno, da nemške organizacije za Nemce v inozemstvu (s centralo v Stuttgartu) izrabljajo svoj vpliv, ki ga imajo na narodne manjšine v inozemstvu, za propagando narodnega socializma. Zato je Avstrija smatrala za potrebno, da ustanovi lastno organizacijo, ki ne bo pod vplivom g. Hitlerja.

Ustanovitev posebnega društva za podpiranje narodnih manjšin na Dunaju je vzemirila »Zvezo nemških manjšin v Evropi, ki je seveda pod vplivom Berlina, ki je doslej stalno podpirala nemške manjšinske organizacije v inozemstvu. V tej zvezi (Verband der deutschen Volksgruppen in Europa) so organizirane nemške manjšine na Danskem, Estonskem, Litvi, Poljski, Romuniji, Rusiji, Jugoslaviji, Italiji, Češkoslovaški in Madjarski. Zveza je nastavila na predsednika društva za narodne manjšine

V Narodni skupščini je živahno

Belgrad, 11. marca. m. Proračun ministrstva za socialno politiko je bil po govoru ministra Pucija, v katerem je odgovarjal na razne očitke, predvsem poslancu Dragoviću, sprejet pozno ponoči. Proračunska debata se je nadaljevala davi in je bil na vrsti proračun za finančno ministrstvo. Videlo se je takoj, da za proračunsko debato ne vlada več tako zanimanje, ter je bilo v skupščinski dvorani navzočnih samo malo število poslancev. Govorilo je več govornikov, katerih govori so skoraj vsi izveneli v isti refren: Kriza gospodarstva naših vasi, našega kmeta ter postopanje davčnih izterjevalcev. Govori so se strnili v prošnjo na finančnega ministra, naj se izterjevanje davkov onilji. Omenjamo samo nekaj govornikov dopoldanske proračunske debate. Tako n. pr. poslanec Nikola Marković naglašala, da davčna politika »spričo današnje konjunkturo gospodarstva ni v zdravem soglasju s plačilno in finančno močjo davčnih obveznikov. Izjavlja se tudi za plačevanje davkov v naravnih in to po ceni, ki je za 20 do 30 odstotkov višja od dnevne cene za kmetijske produkte. To naj bi bila prva mera za ublažitev krize na deželi. Druga mera pa naj bi bila znižanje odstotka zemljarine. Zaradi tega je treba takoj pristopiti k reviziji kvalifikacije zemljišče.

Politiko finančnega ministra je kritiziral tudi dr. Metikoš. Med drugim naglašala, da pri nas ni nobenega pravega načrta za carinsko in splošno gospodarsko politiko, ker je samo na ta način mogoče, da naša država kot agrarna država uvaža tudi agrarne produkte iz drugih držav, in to v vrednosti nad 2 milijardi letno. Je proti davčni zaščiti industrije, ki nam ni potrebna. Pri davčni politiki se ne smemo ozirati na dejstvo, da je bilo toliko in toliko davkov plačanih, ampak je treba

na Dunaju g. Henrika Matajo pismo, v katerem odklanja ustanovitev novega društva za nar. manjšine, češ, da pomeni cepljenje sil. Zveza zavrača odločno namigovanje, da bi bile nemške narodne manjšine pod zunanje-političnim vplivom Berlina. Nemške narodne manjšine omejujejo svoje področje izključno na države, v katerih živijo. Nemški minister Rudolf Hess je junija lanskega leta izrecno poudaril, da niso organizacije za narodne manjšine pod nikakim vplivom narodno-socialistične stranke. Nemške manjšine v inozemstvu ostanejo zveste svoji narodnosti, a obenem tudi državi, v kateri živijo. Nikakor ni res, se nadaljuje pismo, da vpliva organizacija za Nemce v inozemstvu na narodne manjšine v narodno-soc. smislu. Nikakor pa ni mogoče zahtevati od narodnih manjšin, da bi se zaprle pred obnovitvijo svoje matice (nemškega naroda v Nemčiji). Podpisniki pisma: poslanec Gräbe (Poljska) dr. Roth (Romunija) in V. Hasselblatt (Berlin) odločno poudarjajo, da obstoji samo en nemški narod, čeprav je razdeljen z različnimi mejami.

tudi pogledati, na kakšen način in kdo jih je plačal. Nadalje je govoril tudi za donošenje zakona o kartelih. Država sama je dolžna nadzirati njih poslovanje.

O raznih potrebnih reformah našega finančnega zakona je govoril poslanec Alojzij Pavlič, ki je pa svoj govor prepletel tudi s političnimi momenti. Tako je finančnemu ministru pojasnil, da je genalen kakor Poincaré v Franciji, za predsednika vlade g. Uzunoviča pa je dejal, da mora postati jugoslovanski Doumergue in naj za veliko noč sestavi vlado narodnega sporazuma.

Dr. Kraljevič je predlagal, naj se finančno ministrstvo razdvoji in naj posledje sestoji iz dveh ministrstev, in sicer ministrstva za finance in ministrstva za proračun. Zavzemal se je za poenostavitev uprave in za spremembo zakona o državnem računovodstvu. Poslanec dr. Dragović (Hodjerski klub) je govoril za izplačevanje invalidskih podpor, nadalje je zahteval, naj davčni eksekutorji postopajo humano, naj državne sladkorne tovarne izstopijo iz kartelov ter da naj z državnim denarjem gospodari samo finančni minister, in to tudi z denarjem, ki ga prejmejo državna podjetja od ministrstva za gozdo in rudnike in prometnega ministrstva. V svojih nadaljnjih izjavanjih je ostro napadel vse one, ki so »prezaposleni« in prejema plače od vseh strani.

Govorilo je še več poslancev, naker je bila seja skupščine ob 2 prekinjena in se je nadaljevala točno ob 4 popoldne. Več poslancev je kritiziralo poslovanje uprave monopolov pri odkupovanju tobaka. Govoril je med drugimi tudi poslanec Pahernik. Nato je bil proračun finančnega ministrstva v podrobnostih sprejet in je bila seja Narodne skupščine ob pol 7 zaključena.

Skupna organizacija naših umetnikov

Ljubljana, 11. marca.

Gibanje med našimi umetniki, da se strokovno organizirajo, je že dozorelo z ustanovitvijo kluba nenamerečenih likovnih umetnikov, ki je bilo v petek zvečer ter z ustanovitvijo skupnega strokovnega društva likovnih umetnikov dravske banovine, do katere je prišlo snoči na ustanovnem obnem zboru v restavraciji »Zvezdica«. V tem društvu se zbirajo sploh vsi likovni umetniki Slovenije, brez ozira na umetniško smer ali kvaliteten razliko in brez ozira na to, ali so nameščeni ali ne. Udeležba na ustanovnem obnem zboru je bila izredno velika.

Za pripravljalni odbor je občni zbor otvoril in vodil prof. Cotič, ki je posebej pozdravil upravnika Nar. gledališča g. Zorman in mariborskega delegata g. Jiraka. Zatem je profesor Santel podal poročilo, kako je prišlo do sedanjega strokovnega gibanja naših umetnikov in do ustanovitve strokovne organizacije.

Prof. Cotič je nato prečital pravila novega društva. Pri tej točki se je razvila obsežna de-

bata. Nekateri govorniki so želeli, naj bi se v pravila in v naslov vnesla določitev, da je to društvo vseh slovenskih likovnih umetnikov. Prireditelji obnega zboru pa so te govornike potolažili, da se bo dalo to urediti na prihodnjem obnem zboru, zaenkrat pa so pravila že potrjena.

Sledile so volitve, pri katerih je bil z veliko večino izvoljen za predsednika ak. slikar Gojmir A. Kos, za podpredsednika prof. Cotič, za blagajnika prof. Saša Santel, za tajnika ak. slikar Miha Maleš, za drugega tajnika akadem. slikar Jirak iz Maribora, za odbornike pa ak. slikarji Tone Kralj, Mihelič, Tratnik in ak. kipar Gorše, za revizorja pa prof. Sever in ak. slikar Mirko Šubic.

Novemu strokovnemu društvu, ki prvič v zgodovini naše likovne umetnosti organizacijsko združuje vse slovenske umetnike, želimo mnogo uspehov v delovanju, kar bo predvsem v prid razcvetu slovenske kulture in slovenske umetnosti.

Spaniji grozi državljanska vojna?

Madrid, 11. marca. AA. Ker se je položaj zaradi delavske stavke poslabšal, je vlada izdala ostre ukrepe proti socialni agitaciji, da vzpostavi red in mir.

Pariz, 11. marca. AA. Po zadnjih vesteh iz Madrida je položaj po vsej Spaniji zelo resen. Vlada je razpustila delavske strokovne organizacije, ki štejejo nad en milijon članov. Ni izključeno, da pride do državljanske vojne. Angleški listi pišejo, da se ponekod že pojavljajo razbojniške tolpe. Bančni in njim podobni zavodi so spravili svojo imovino v varna skladišča, da jih zavarujejo pred napadi z razstrelivi.

Naša igra v prestolnici

Belgrad, 11. marca. m. Snoči so tukajšnja slovenska društva, in sicer Slovensko prosvetno društvo, »Cankar« in »Edinost« prizorila najnovejšo Pavla Golie: »Kulturna prireditve v Črni mlakici. Gledališka predstava se je vršila v veliki dvorani novega ruskega doma. Prisostvoval ji je tudi avtor, ki ga je občinstvo toplo pozdravilo. Prejel je tudi cvetje. Čisti dobiček prireditve se bo po sklepu meddruštvenega odbora nakazal zavodu za slovenska dekleta. Prireditve je zelo dobro uspela in se je danes ob 4 popoldne ponovila.

Belgrad, 11. marca. m. V umetniškem paviljonu Cvijete Zuzorić je danes dopoldne prosvetni minister dr. Šušteršič otvoril razstavo najstarejšega srbskega umetniškega društva »Lada«.

„Katarina Velika“ v Nemčiji prepovedana

Prizor iz novega angleškega filma »Katarina Velika«. Glavno vlogo igra Elizabeta Bergner, ki je židinja.

Ko so te dni v Berlinu hoteli prvič uprizoriti film, se je zbralo v dvorani »Capitoltheater« 60 Hitlerjevih četnikov, da bi prepričali uprizoritev. Lastnik kina je o tem dogodku opozoril vlado in policijo. Pridrvela je naglo četa policijskih stražnikov in četniki so se morali umakniti. Neki četnik je izjavil: »Čudno, če gre za nekaj judov, je policija takoj tu,« toda četniki so kljub temu odšli in prva predstava se je mirno vršila. Z drugo, večerno predstavo, je imel kino-podjetnik zopet sitnosti. Hitlerjevci so pričeli razgrajati. Posega je vmes zopet policija. Končno je moral nastopiti sam vodja berlinskih napadalnih oddelkov Ernst, ki je z odra pomiril četnike, češ, da se morajo pokoriti sklepu propagandnega ministrstva, ki je dovolilo predvajanje filma. Četniki so se umirili. Tudi drugi dan se je zopet sestel odbor za filmsko cenzuro v propagančnem ministru in prepovedal predvajanje filma. Izdal je splošni ukaz, v smislu katerega se lahko v Nemčiji predvajajo inozemski filmi, v katerih nastopajo židovski igralci. Toda ti ne smejo biti židje iz Nemčije ali celo tisti, ki so Nemčijo zapustili (med te sodi Elizabeta Bergner). Takšni filmi se morajo v Nemčiji prepovedati. — Ta ukrep je zelo iznenadil Angleže, pri katerih imajo židje važno besedo

SUKNO TEOKAROVIC

LJUBLJANA
GRADISČE 4 NAJBLIŽI BRANI

Dospela velika pošiljka za pomlad

Ne zamudite ugodne prilike.

S A H

Belgrad, 11. marca. m. Na sinočnji seji Jugoslovanske šahovske zveze v Zagrebu je bil sprejet sklep, da se odigra finalna tekma za državno prvenstvo v šahu med Ljubljano

Žene poudarjajo svoje pravice

Ljubljana, 11. marca.

Stalno naraščajoče število brezposelnikov je v zadnjem času sprožilo mnogo misli in idej, kako vsaj nekaj brezposelnih spraviti h kruhu. Med drugimi je bilo naceto tudi vprašanje zaposlenih omoženih žena v javnih službah. Najbolj oster in dosleden predlog v tem oziru je bil, da naj se kratko in malo odpove služba vsem omoženim ženam.

V takem položaju so se naše žene hitro znašle ter brž sprejele boj, ki jim je bil s tem napovedan. Danes dopoldne se je v kazinski dvorani vršilo zborovanje akademsko izobraženih žena ter delavskih žena in deklet, ki je to pereče vprašanje osvetlilo tudi z druge strani. Priznati moramo ženam, da so zelo krepko branile svoje stališče ter vestransko poudarjale svoje pravice do dela in javnih služb. Govornice ge. Škerlj-Grahorjeva, Rakovčeva, Horvatova in Vodetova so se sklicevale tudi na čl. 19. ustave, ki jamči ženskam enako pravico udeleževanja na vseh področjih javnega življenja. Poudarjale so načelno svoje stališče, da imajo isto pravico do dela in do kruha kakor moški. Kdor se tedaj bori za to, da naj se omožene žene izrinejo iz javnih služb, ta greši zoper to naravno pravico, ta dela celo protiustavno in bi ga morala celo oblast zaradi tega klicati na odgovor.

Dalje smo na tem zborovanju slišali, da je redukcija žena sploh nepotrebna, ker je v primeri z moškimi uslužbenci žensk le malo v javnih službah. Pri vseh poštah v Sloveniji n. pr. je izmed 11.200 uslužbencev le 3129 ženskih moči; torej komaj 28%. Pri železnici je to sorazmerje za moške še ugodnejše, novozel drugod na skrajni poštveni ne pride. Cemu torej varčevanje in redukcija ravno

pri ženskah? Naj vržejo na roseto tudi može in padlo bo skozi precejšnje število onih, ki z dvojnimi ali celo s trojnimi zaslužkom odjedajo kruh onim, ki nimajo ničesar. Dosti je tudi takih mož, ki prejemajo predčasno pokojnino in služijo dalje v zasebnih službah, ki nesejo neprimerno več, kakor pa državna služba. Koliko bi se privarčevalo tudi pri pokojninah, ki jih prejema onih, ki državne službe sploh nikoli vršili niso. Privarčile bi vsem onim možem, ki danes zahtevajo splošno odpranitev žensk, brez izjeme, iz državnih služb, da bi bili srečni očete vsaj petih hčera, imeli 3000 Din mesečnih dohodkov in bili brez vsakega premoženja.

Ženske so po zaključnem zborovanju sklenile tudi več resolucij, iz katerih posnemamo glavne točke: Oblasti naj prepričajo, da bi se protiustavno reševalo vprašanje brezposelnosti na škodo žen, zaposlenih v državnih in zasebnih službah. Zabranijo naj seredukcije in sistemiziranje službenih mest po spolih. Določijo naj se maksimum dohodkov. Odpravijo naj se vse sinekure in vsa plačana častna mesta. Najodločneje naj se ustavi in preneha vsaka protekcija, ki danes posebno kvarno vpliva na javno življenje. Ukinejo naj se vsi posebni honorarji za delo, ki se vrši med uradnimi urami. Prepreči naj se, da ena oseba vrši več poslov in prejema večkratno plačo, dočim drugi nimajo nobene zaposlitve. Razbremenje naj se prezapostene osebe v uradih in šolah. Vzpostavi se napredovanje tehnike naj se skrajša ob isti plači delovni čas.

Zborovanje je trajala dobro poldrugo uro in je bilo dobro obiskano. Zborovanje je vodila dvorna dama gospa Tavčarjeva.

Zborovanje bojnikov v Mariboru

Maribor, 11. marca.

Z zastavami je Maribor sprejel Borce Jugoslavije na njihovem prvem javnem zboru, ki se je vršil danes dopoldne. Gibanju borcev so se takoj v svojem začetku pridružile brez rezerve vse tukajšnje bojniške organizacije. Bojavniki, ki so prihajali v Maribor iz Ljubljane in drugih delov Slovenije, je na kolo dvoru sprejela velika množica ter jih spremila do Unionske dvorane, kjer se je vršilo zborovanje. Ze večeraj se je mesto ovilo v zastave, ki so vihrale skoraj na vsaki hiši. Mesto je danes pod vrisom velikega zbora.

Zbor pred 5000 poslusalci

Velika Unionska dvorana s postranskimi prostori in galeriji je bila nabita. Zborovanja se je udeležilo blizu 5000 oseb, po večini samih starih frontnih bojnikov, toda mnogo je bilo med njimi tudi že mladega naraščaja, ki je izšel iz jugoslovanske vojske. Na odru v ospredju je zavzel prostore celoten osrednji odbor Zveze borcev, predsedoval pa je zborovanju mariborski poverjenik Franjo Geč. Med poslusalci pa so bili številni predstavniki mariborskega javnega življenja, med njimi župan dr. Lipold, podžupan Golouh, okrajni načelnik dr. Senekovič in drugi. Pozdravne besede je izrekel predsednik Franjo Geč, ki je dal prvo besedo predsedniku Zveze borcev Jugoslavije g. Antonu Kusterju. Navdušeno pozdravljen je prečital naslednje programatične besede:

Združenju borcev Jugoslavije se očita, da je stranka. Izjavljam od vsega početka, odkar smo stopili v javnost, da nismo nikakršna stranka, kaj sele kaka politična stranka. Mi nismo nič drugega kakor vojaki v civilu, ki stojimo za svojim kraljem na podlagi šestojanuarskega manifesta. Mi ne predstavljamo ničesar drugega kakor nek pokret — neko gibanje, ki naj združijo vse borce in vse dremajoče žive sile naroda okrog našega kralja in okrog njihovih največjih sodelavcev. Razpravljamo o pojavih gospodarskih in socialnih v našem narodu samo v stremljenju, da najdemo najboljšje v dobitih državi in naroda. Ne bavimo se torej s temi vprašanji kot politiki, kot strankarji, temveč samo kot sinovi naroda, kot zvesti državljani in kot brezpopojno poslušni vojaki našega kralja. Odklanjamo toraj potikanje, da smo stranka, ali da snajemo politično stranko. — Drug očitke je ne samo, da smo stranka, temveč, da smo mi, ki smo slučajno bili izbrani v akcijski odbor Boja in druge njegove institucije, pravtako strankarski odtosno politični voditelji, kakor so prvaki drugih političnih strank, in trdi se, da se poslužujemo Boja kot stranke, da pridemo do oblasti — skratka, da nismo boljše kakor drugi in da smo samo novi izkoriščevalci naroda in države v drugi obliki.

Izjavljam s tega mesta, da med nami ni prostora za nikogar, ki išče sebe, ki misli na sebe. Mi dobrovoljeji smo jamstvo za to, da smo vsi vojaki vojne dobe dokazali, da smo pripravljene žrtvovati najviše — svoje življenje, ne za sebe, temveč za nekaj višjega. Vojaki iz vojne dobe so pripravljene storiti isto svojo požrtvovalno dolžnost. Zato se nam ne more in ne sme očitati sebičnosti in iskanja samega sebe. Mi stojimo v službi naroda in države, brezpopojno poslušni svojemu kralju in nihče izmed nas, ki zavzemamo radi zaupanja tovarišev mesta v vodstvu Boja, se teh mest ne oklepa. Vsa ta mesta so vedno na razpolago vsem tovarišem in je vsak izmed nas pripravljen vsak hip zapustiti zaupano mu mesto in postati navaden član.

Tisti, ki hočejo naše gibanje najbolj oskrbniti, mu očitajo avstrijakantstvo. To je tako neizrecno nizka podlost, da ne sega niti do gležnjev dobrovoljcev in četnikov, ki smatramo za našimi zvestimi tovariši-bojavniki, invalidi in drugimi to gibanje za svoje in smo naše protiaustrijskanstvo pokazali v svetovni vojni. Prosimo še celokupno javnost, da smatra te moje izjave kot povsem resnične, kot popolnoma odkritosrčne in v svarim vsakogar, naj nikar ne misli, da se za temi našimi izjavami skriva karkoli drugega, kakor to, kar je izrečeno!

Predsednik Kuster je imel nato poseben govor, v katerem je med drugim izjavil:

»Mi združeni boreci Jugoslavije smo začeli vsenarodno gibanje, ki naj se razširi na vsa država. Vidimo pa, da staro propada in da se nahajamo na prelomu časa in življenja. Ne mi, pač pa življenje samo ruši in stavi nove probleme, ki jih moramo reševati, ako hočemo zagotoviti narodu in državi zdrav in uspešen razvoj. Življenje je gibanje in le največje more misliti, da so katerekoli življenjske oblike večne ter da se more trajno ustaviti razvoj. To spoznanje je prav posebno v sedanjem času važno. Nismo dogmatiki, ki bi usmerjali po svoji lastni volji življenje in določevali oblike razvoja. Hočemo biti ljudje, ki razumejo potrebe časa in ki imajo pogum iskati novih potov in oblik, videč pred seboj interese naroda in države. Hočemo močno, notranje urejeno Jugoslavijo, v kateri je kruha za vsakogar. Hočemo koncentracijo vseh zdravih in konstruktivnih sil našega naroda, ker je le v skupnem naporu in sodelovanju zajamčen gospodarski in duhovni preporod naroda in države.«

Zel je za svoja izvajanja med poslualstvom vsestransko odobravanje. Predsednik zborovanja Franjo Geč je predlagal, da se odposlje kralju Aleksandru vdanostna hrvojaka kot vitežkemu vrhovnemu poveljniku vseh borcev ter pozdravna hrvojaka zunanjemu ministru Jevtiću, v kateri mu boreci čestitajo k uspehom. Prečital je besedili obeh hrvojavk. Nato je dal besedo drugemu govrniku, I. podpredsedniku Boja in predsedniku ljubljanske organizacije vojnih dobrovoljcev Alfonzu Lorgerju, ki je govoril najprej o strankarskih bojih pred 6. januarjem, zavračal razna sumničienja in očitke in izjavil, da imajo jugoslovanski bojavniki še vedno toliko bojniške srčnosti v sebi, da bodo znali nastaviti, kakor v preteklosti, tako tudi v bodoče nasproti vsakemu sovražniku svoja neustrašena prsa. Svoj govor je končal z besedami: »Tovariši bojavniki! Naša bojniška dolžnost do kralja, naroda in države nas kliče. Odrzimo od sebe pretresen telovnik zastarele ozkogrudne miselnosti in malekostne zaslepljenosti. Otrsimo se tudi umetno nam ugovorjenega medsebojnega nezaujanja lu sovraštva. Oblecimo prijeten in prostoren jopič širokogrudnega in složenega jugoslovanskega državljana. Sezimo si iskreno v roke ter bodimo tvorini, požrtvovalni, nesebični in pošteni delavci in boreci na naši skupni jugoslovanski državni njeni. Glede voditeljev ne bomo v zadregi. Naš edi-

ni voditelj je in ostane naš jugoslovanski rešitelj, naš junaški kralj Aleksander I. Ujediniteli! Živijo kralj! Živela složna in enotna Jugoslavija! Živeli bojavniki!»

Njegove besede so vsa dvorano elektrizirale. Krepkejša mesta govora so prekinalje odobrillni vzklki, pritrjevanje in ploskanje.

Zivahno pozdravljen je nastopil nato zastopnik belgrijske bojniške organizacije in invalidske zveze Dušan Tošić, ki je prinesel prisrčne pozdrave bojnikov iz prestonice ter naglašal simpatije, s katerimi spremlja slednja bojniški pokret v Sloveniji. Nastopil je zlasti proti izkoriščanju našega naroda in bogatstva naše zemlje po tujcih ter zaključil z željo, da bi ostalo zapuščeno delo na snovanju velike patriotske bojniške fronte tudi v bodoče enotno in pa cvrsto ter bi se znašli pod njegovim okriljem vsi, ki jim je na srečo blagor naroda in države.

Svojo zemljo hočemo nazaj!

Kot četrti govornik je povzel besedo Ivan Matičič, II. podpredsednik osrednjega odbora »Boja«. Govoril je obširno o narodni obrambi ter posebno poudaril: »Nekateri bi hoteli revizijo mirovnih pogodb. Pa je radi te toliko vika in krika. Mi pa te grožnje ne sprejemamo kar gladko! Da, mi hočemo revizijo meji! Prav mi hočemo, da se nam vsiljeni mejniki premaknejo do naših resničnih narodnostnih meji! To hočemo, zato ker smo za resnično spravo med narodi, smo za mir in obsojamo zatiranje narodnih manjšin. Naš človek orje svojo koroško zemljo tisoč dvesto let. Orje jo v Prekmurju od šestega veka in v skaline Krasa se je zasedral naš

orač pa izoral zemljo do močvirja Tilmenta. Izoral jo je, iztrebil, posejal, in zdaj bi hoteli drugi žeti na njegovi njeni! Nadaljnji govornik je bil Vladimir Fabjančić, prvi tajnik »Boja«. Posebno važna je bila ona točka v njegovem govoru, kjer je izjavil, da organizacija spoštuje globoko versko čustvanje našega naroda in pa slovensko duhovščino, ki ima neprecenljive zaslugu tudi na polju narodnega življenja. Saj je največja sreča našega naroda, da je v težkih dneih imel dobro duhovščino. To priznanje zahteva in nalaga najelementarnejši čut pravičnosti. Ali ni hudo, kako tlačni delavca njegov težak položaj, ki ne more zaslužiti niti toliko, da bi mogel živeti. Omenja nadalje težak položaj našega kmeta in zavrca vse tiste očitke, ki se stavijo novemu pokretu na pot. To gibanje pa je takšno, da ga ne bo mogla zavreči nobena sila. Vse nasprotnike bo zadel a sodba božja, sodba naroda.

Zadnji je govoril Stane Vidmar, ki je v svojih izjavnih izjavah najprej ožigosal istovetenje organizacije borcev s politično stranko. Izjavil se je za stanovska zastopstva in sploh za radikalne reforme v javnem življenju. Dotaknil se je tuje industrije in tujeja kapitala ter tujeje, ki odjedajo domačim ljudem kruha. Govoril je obširno o davčnem problemu in posebno poudaril, da izginjajo milijonski zneski neobdavnici po raznih potih v žepu inozemskih delničarjev, medtem ko se nalaga davek celo na borno plačo delavca-težnaka. Govornik je se obširno govoril o raznih korupcijah, omenjal Staviskega in napovedal neizprosno boj vsaki korupciji. Opisal je težke razmere, v katerih živimo, toda šele v najtežjem boju se pokazuje pravi junaki!

Po Vidmarjevih besedah je povzel predsednik Geč zaključno besedo ter navdušeno pozval vse navzoče, da se priključijo novemu gibanju in da osredotočijo vse svoje sile in moči za kralja, narod in državo.

NEDELJSKI SPORT

Ilirija : Concordia (Zagreb) 6 : 6 (3 : 2)

Ljubljana, 11. marca.

Kljub zelo slabemu vremenu je privabila današnja prijateljska tekma med zagrebskimi in ljubljanskimi belo-zelenimi okrog 800 gledalcev. Na starem ilirijanskem igrišču sta se srečala danes omenjena tekmeča, ki sta nam predvedla kljub deževnemu vremenu in močno blatnemu terenu zadovoljivo igrjo. Motile so samo slabe točke, ki sta jih imeli obe enajstorici, vendar se mora reči, da je igra v splošnem ugajala in se je tudi gibala v mejah sportne fairnesa. Tudi rezultat odgovarja poteku igre, dasiravno bi domači ob malo večji pazljivosti celo zmagali.

Moštvi sta bili tako-le sestavljeni: Concordia: Urbančić—Pavičić, Milošević—Gustić, Jazbec, Buljković—Pleše, Valjarević, Paviša, Lolić, Zarković.

Ilirija: Rožič—Unter, Berglez—Bogme, Varšek, Sočan—Sandi, Raiko, Pikić, Vili, Pfeifer.

Gostje niso imeli posevno dobre zasedbe, a so v gotovih momentih in gotovi deli moštva kljub temu dokazali, da so zasluženo nosili pomosni naslov državnega prvaka. Urbančić v голу je dokaj zvezt in zanesljiv čuvav svojega svetišča, težkih bomb, ki jih je spustil, pa še marsikak drug internacionalni golman ne bi držal. Ožja obramba je imela radi šibke srednje linije dovolj poslca, ki ga je dovoljno opravljal. Srednja linija pa je bila — kakor je omenjena — najšibkejši del moštva. Napad pa je bil nasporno povezan kvintet, ki je zelo imponiral, zlasti Lolić v levi zvezci in nevarni in prodorni Valjarević v desni zvezci. Krili sta bili prav dobri in prodorni, toda gostje so napravili veliko pogreško, ker ju niso uporabljali. V splošnem pa se lahko trdi, da so gostje napravili s svojo današnjo tekmo prav dober vtis in jih želimo še večkrat videti v naši prestonici.

Ilirija je danes prijetno iznenadila neglede na to, da je bilo v moštvu nekaj slabih točk. Ako bi se ti tako funkcionirali kakor včasih, potem od naših belo-zelenih več ne moremo zahtevati. Rožič v голу je pokazal, da zna braniti tako kot je potrebno in tako, da se moštvo lahko zanese nanj. Cetudi bi bil kakšen današnji gol ubranljiv, je vendar opetovano in ravno pri današnji tekmi dokazal svoje zmognosti in pokazal kakšen pravzaprav mora biti vratar. Ožja obramba ni bila vselej kot tehnično boljšim napadalcem nasprotna enajstorice. Je pa v splošnem v tej postavi zanesljiv pomagač vratarja. Halčinja, akoravno je nadkrijevala svoje vis-a-vis kolege, je imela najslabšo zasedbo na leviči. Sočan je danes zopet tako zaigral kakor smo ga že večkrat videli in kot se igrali ne sme. Skoraj vsi njegovi predložki so končavali točno na nogah nasprotnika. Napad je bil zlasti pred golom odločnejši od nasprotnega, vendar se Sandi danes, akoravno je zadovoljil kot napadalec, se ni pokazal za dobro krilo. Napad belo-zelenih pa najbolj trpi radi rapidnega nazadovanja levega krila.

Igra so otvorili Ilirijani, v drugi polovici pa je imela Concordia prvi udarec. Gole za domačo so zabil: Vili v 10. Pikić v 31. in Pfeifer v 38. minuti prvega polčasa ter Pfeifer v 5. Pikić v 16. in Sandi v 37. minuti drugega polčasa. Za goste pa Lolić v 8. in avtogoal v 18. minuti prvega ter Valjarević v 11. in 25. minuti, Lolić v 32. minuti drugega polčasa iz 11 metrovke, v 43. minuti so pa še izenačili.

Sodil je g. Deržaj objektivno.

ILIRIJA (rez.) : GRAFIKA 17 : 1

V predtekmi je ilirijanska rezerva odpravila Grafiko z naravnost hazenskim rezultatom. Sodil je g. Dolinar.

Jugoslavija : Slavija (Sofija) 4 : 1 (2 : 1)

Belgrad, 11. marca. M. Danes popoldne se je na igrišču tukajšnjega sportnega kluba Jugoslavije odigrala nogometna tekma med SK Jugoslavijo in sofijsko Slavijo. Nogometna tekma je bila prava manifestacija zbližanja jugoslovanskih in bolgarskih nogometnikov ter je vladalo zanjo v sportnih krogih velikansko zanimanje tudi zaradi tega, ker je v moštvi Jugoslavije po daljšem presledku zopet nastopil znani internacionalac Vane Sekulič. Na igrišču Jugoslavije so je zbralo okrog 8000 gledalcev. Na teren so prvi stopili bolgarski sportniki. V imenu Jugoslavije jih je pozdravil Dušan Petkovič, ki jim je izročil kito cvetja z umetniško izdelano plaketo. Za pozdrav se je zalvalil vodja

Drugi par: Stele (II.)—Cokan (M.). — Tretji par: Kangler (M.)—Hrastnik (M.). Srednja: Prvi par: Fišer (M.)—Tičar (II.) — Drugi par: Vidic (M.)—Presetnik (II.). Poltežka: Gorjanc (II. po točkah)—Geršak (M.).

IX. občni zbor ljubljanske podzveze J. S. Ž. S.

Ljubljana, 11. marca.

Danes je polagala obračun svojega dela ljubljanske podzveze JSZS. Tiho je delo te sportne instance, zato pa tem izdatnejše. Iz vseh poročil je razvidno kako se organizacija briga za sport med našim ženskim svetom in kako skrbi, da se telesna kultura popularizira zlasti med dekleti. Na današnjem občnem zboru je bilo zastopanih šest klubov. Predsednik g. dr. Bradač se je uvodoma zahvalil vsem sodelavcem upravnega odbora. Nato se je sklenilo, da se pošlje pozdravi ministru za telesno vzgojo naroda g. dr. Hanžeku, g. banu in g. županu. Nato so sledila poročila, iz katerih posnemamo to-le:

Iz tajnische poročila je razvidno, da je bilo delo podzvezne uprave v pretekli poslovni dobi mnogo agitnejše in uspešnejše kakor prejšnja leta. V mnogostevilnih sejah so se reševala važna vprašanja glede telesne vzgoje i. dr. G. tajnik se je dotaknil tudi sodniškega vprašanja, ki se je dokaj zadovoljivo rešilo. Važen moment v zgodovini naše podzveze beležimo s prevzgom ženske lahke atletike, ki je prešla od JZAZ na JSZS. V tem pogledu se je že mnogo napravilo. Dalje omenja poročilo odnošaje do klubov in zveze ter konča, da naj bo naše geslo: »Vse za napredek jugoslovanskega ženskega sporta«. — Iz poročila teh. referenta za lahko atletiko je posneti, da je pri nas damska lahka atletika do lanskega leta popolnoma zamrla. Lansko leto smo jo pa zopet zbudili in uspehi so že zelo vidni. Nebroj prireditelj, in ne samo v kvantiteti, temveč tudi v kvaliteti smo napredovali. Startale so samo atletinke Atene in Ilirije, toda led je prebit in sedaj bo slo lepo naprej. — Teh. referent za hazeno je poročal, da ima podzveza 10 klubov. Omenjal je težkoče, ki ovirajo to sportno panogo, da se ne more tako razširiti kakor zasluži in kakor bi bilo želeli. Državno prvenstvo je bilo zopet nepopolno. Toda naša hazena pa je v kvalitativnem pogledu v pretekli sezoni kljub temu napredovala. — Bilančno poročilo pravi, da je bilo 5.384.75 Din prejemkov in 3.359.78 Din izdatkov.

Staremu odboru je bil podeljen absolutorij, nakar so se vršile nove volitve. Izvoljen je bil ves stari odbor s predsednikom g. dr. Bradačem na čelu; kooptiranih je bilo tudi nekaj novih članov. Sledilo je še nekaj predlogov, nakar je bil lepo uspehi občni zbor zaključen.

Zagreb, 11. marca. b. Današnje nogometne tekme v Zagrebu so končale s sledečimi izidi: Gradjanski : Uskok 5 : 1, Sparta : Derby 5 : 0, Hašk : Zelezničar 6 : 1.

S. K. Korotan je zboroval

Ljubljana, 11. marca.

Med najlepše obračune svojega delovanja spada brez dvoma današnji občni zbor SK Korotana, ki se je vršil v salezijskih prostorih na Rakovniku. Iz vseh poročil je zveleno eno samo načelo: »Zdrav duh v zdravem telesu«. To je geslo vsega Korotanovega delovanja, ki je razširjeno na pet sekcij, po katerih stremi klub za vsestransko telesno vzgojo. Tako lepega občnega zbora doslej še nismo videli pri nobenem športnem klubu; večina klubov je namreč mnenja, da je uspeh in rekord vse in se samo za to brigajo, vse drugo jim je postranska stvar. Korotan je pa z današnjim občnim zborom ponovno dokazal, da hoče celega človeka, ki bo zvedel služiti svoji domovini, svojemu vladarju in Bogu. Uspehi seveda zato ne bodo izostali, četudi morča trenutno ni tako, kakor bi bilo s strogo športnega stališča želiti.

Občni zbor je otvoril predsednik kluba g. Petrič, ki je pozdravil vse navzoče zborovalce zlasti pa inšpektorja g. dr. Wallanda, zastopnika ljubljanske nogometne podzveze, tajnika g. Kureta in g. Logarja, častna predsednika kluba in člana SK Ilirije g. Betteta, ing. Bloudaka, dalje g. Sešela in poročevalca Slovenca. Omenil je v kratkih besedah delovanje klubovo v pretekli sezoni ter omenil, da ima klub sedaj 5 sekcij in to: nogometno, lahkoatletsko, smučarsko, tabletenis in šahovsko. Dotaknil se je tudi odnošaje do drugih klubov, ki eo bili vseskozi korektni in prijateljski.

Tajnisko poročilo je podal tajnik g. Skuhala, duša vsega športnega in sploh mladinskega pokreta pri Korotanu. Nogomet je nazadovol. Bivil se je z razmerami, ki vladajo v klubu, osobito pa se je zavzemal za zboljšanje istih. Blaginja je povedal, da je imel klub 12.230.75 Din izdatkov in 10.593 Din dohodkov. Kriza, ki tare ves svet, tudi Korotanu ni prizanesta. Ker so poročevalci dovolj poročali o nogometu, se je načelnik nogometne sekcije omejil v svojem poročilu samo na statistične podatke. Lahkoatletska sekcija je sicer najmlajša, a najagilnejša. Lahkoatletski trener g. prof. Dobovšek in svoje upehe je ta sekcija že pokazala pri lanskoletnem teku zedinjenja, pri katerem je klubov član zasedel drugo mesto.

Tudi zimskošportna sekcija, ki se bavi zaskrbi samo s smučanjem, je imela v minulih sezonah z jako zadovoljivo uspehe. Častno je zastopala barve svojega kluba, osobito v Blokah, kjer je zasedel klubov član častno drugo mesto. Smučanje je treniral g. Sešelj. Tabletenis ima dve moštvi. Odigrane tekme so imele zadovoljiv uspeh, četudi ni slo vedno tako kakor so člani želeli. Tudi šah se lepo razvija kar je zlasti pokazal pokalni turnir. Gospodarjevo poročilo je bilo zelo zanimivo. Dejal je: »Ne bodi športnik samo na zelenem polju, ampak tudi v športni sobi; klubovo opremo čuvaj kot bi bila tvoja lastnina«. Po poročilu revizorja je bil staremu odboru izrečen soglasni absolutorij, nakar je na prošnjo sedanjega predsednika v mesto izvedbe volitev prevzel predsedstveno mesto častni predsednik g. Betteto. Pred volitvami je g. inšpektor dr. Walland v krasnem nagovoru bodril fante k novemu delu, k novim zmagam. »Kjer se ne dela, je mrtvilo, kjer ni boja, tam ni življenja.« je dejal in pozival navzoče članstvo, da ostanajo zvesti Don Boscu, svojemu vladarju Nj. Vel. kralju Aleksandru in kralju vseh kraljev, nebeskemu Očetu. Nadvse krasen govor inšpektorja g. dr. Wallanda, ki kljub prezaposlenosti žrtvuje mnogo časa za svojo mladino, je napravil na vse navzoče najgloblji vtis.

Pri volitvah je bil s prav malimi spremembami izvoljen stari odbor z g. Petričem kot predsednikom na čelu. H koncu je pozdravil občni zbor tudi podzvezni delegat g. Kuret, nakar je povabil tajnik g. Skuhala vse fante na duhovne vaje, ki se prično ta tečen, in izredno uspehi občni zbor je bil zaključen.

Prvi par: Kunaver (II.)—Cokan (M.) — (Glej sportna poročila še na I. strani)

bolgarskih nogometišev dr. Vasiljev. — Prvi udarec je imela Jugoslavija, toda zaradi močnega vetra, ki je pihal proti vratom Jugoslavije, je kmalu izgubila žogo in morala prepustiti iniciativo Bolgarom, katerih napad pa ni bil na mestu in niso znali izkoristiti prilik. V 8. minuti se je Jugoslavija osvobodila napada Bolgarov in po Sekuliču zabil prvi gol. Kmalu zatem je Jugoslavija zabila še en gol in Slavija enega. Prvi polčas je končal z 2:1 za Jugoslavijo. Pri Bolgarih je se opazil desni bek, desno krilo. V drugem polčaju je Jugoslavija zabila še dva gola ter se je lekma zaključila z rezultatom 4:1 v korist Jugoslavije.

NOGOMETNI TURNIR V MARIBORU

Maribor, 11. marca.

Na igrišču ISSK Maribor se je danes popoldne nadaljeval nogometni turnir v korist blagajne LNP, in sicer je okrožni kapetan OOLNP dr. Planinšek sestavil štiri moštva, in sicer zeleno in belo ter dve reprezentanci. Kljub ugodnemu vremenu je prisostvovalo današnjim teknam le okrog 150 gledalcev. Kot prvi par so nastopili beli proti zelenim. Belo moštvo je bilo sestavljeno iz 9 igralcev ISSK Maribor ter 2 od SK Zelezničar. Zeleni pa so bili 8 od SK Svobode, trije pa od SK Rapida. Po precej živahni in odprti igri so zmagali beli s 5:3 (5:1). Sodil je g. Bizjak.

V drugi tekmi sta nastopili reprezentanci, moštvo A proti moštvo B. Obe moštvi sta bili enako močni. Reprezentanca A je bila v polju nekoliko boljča, pred golom pa se streli niso izkazali. Napadalec reprezentance B pa so bili pred golom odločnejši. Tekma je bila večinoma mlitna. Reprezentanca A je zmagala s 3:2 (1:2). Sodil je g. Vesnaver.

ZAGREBSKI NOGOMET

Zagreb, 11. marca. b. Današnje nogometne pokalne tekme so končale takole: tekma Gradjanski : Uskok je končala s 5:1 za Gradjanski; Sparta : Derby 5:0; Hašk : Zelezničar 6:1.

Amaterske rokoborbe za prvenstvo dravske banovine

Ljubljana, 11. marca.

Snoči so se začele, nocoj pa nadaljevale tekme rokoborcev-amaterjev za prvenstvo dr. banovine. Udeležba je bila velika, tako da bi bilo najumestnejše, ako bi vodstvo napravilo nekatere izločne tekme ter bi pripustilo k javni produkciji samo izbrane pare. Kajti na občinstvo bi to napravilo še boljši vtis, ker se je stvar že nekoliko preveč zavlekla. Drugo je bilo vse prav lepo organizirano, le akademska četrt, ki je pri sleherni naši prireditvi neizogibna, je bila tudi tu nekoliko predolga.

Pri letošnjem prvenstvu so nastopili rokoborci Maratona in Zelezničarja iz Maribora ter oI Ilirije iz Ljubljane. Na odru so se pojavili v dveh vrstah vsi rokoboreci, sami mladi in živavi fantje, katere je predstavil navzočemu občinstvu načelnik ilirijanske lahkoatletske sekcije g. Tone Kos, ki je v svojem nagovoru pozdravil ljubljene goste iz naše severne meje. Nato se je začela zanimiva borba in občinstvo je navdušeno pozdravilo vsakokratnega zmagovalca in vztrajalo do konca borbe, ki je trajala od pol 9 do 1 po polnoči. — (Zmagovalce je v našem poročilu debelo tiskan).

Bantani:

Prvi par: Urankar (Maraton) — Ulberger (Ilirija). — Drugi par: Borovnik (Ilirija) — Resman (Maraton). — Tretji par: Vedril (II.) — Anžel (M.). — Četrta par: Janko (II.)—Rozina (M.). — Peti par: Jenko (II.)—Resman (M.). — Šesti par: Ulberger (II.)—Anžel (M.). — Sedmi par: Borovnik (II.)—Vedril (II.) — Osmi par: Urankar (M.)—Rozina (II.). — To je bila giantska in izredno zanimiva borba. Sijajno se je branil mali Urankar, ki je vsem imponiral.

Perosna:

Prvi par: Gobeč (M.)—Jenko (II.). — Drugi par: Čehak (II.)—Lasič (Zel.). — Tretji par: Di Battista (II.)—Murn (II.).

Lahka:

Prvi par: Vertost (M.)—Kastelic (II.). — Drugi par: Strehar (II.)—Verbič (M.). — Tretji par: Abulnar (II. zmagal po točkah)—Kramberger (M.). — Četrta par: Smitek (II.)—Petek (M.). — Peti par: Mnkovec (II.)—Znidaršič (II.). — Šesti par: Kastelic (II.)—Verbič (M.).

Welter:

Prvi par: Kunaver (II.)—Cokan (M.) —

Imena trgovskih tvrdk -- poitalijančena

Pokrajinski svet korporativnega gospodarstva v Gorici, to je bivša Trgovska zbornica, ki ji zdaj predseduje prefekt, je poslala vsem svojim članom naslednje opozorilo: Ministrstvu korporacij je bilo predloženo vprašanje, ali mora poitalijančenje tujih prilimkov s prefektovim dekretom imeti pravo-močni učinek tudi na označbo trgovskih tvrdk. Ministrstvo je odgovorilo pozitivno, in sicer da se mora tudi v smislu mnenja ministrskega predsedstva, da ima kraljevi ukaz 10. januarja 1926 namen, da

tudi na zunaj pokaže italijanstvo osvobojenih krajev in globoka čuvstva, ki združujejo med seboj vse prebivalce anektiranih pokrajin, tudi označba tvrdke izpremeniti in prilagoditi izpremembi osebnega imena.

Skratka, tudi tiste trgovine, ki so po izpremembi prilika lastnika že nadalje ohranile prvotno ime s slovansko končnico, morajo svoje ime izpremeniti v smislu nastale izpremembe prilika lastnika.

Mariborska nedelja

Maribor, 11. marca.

Rezervni častniki

Pod vodstvom predsednika Perhaveca se je vršil danes dopoldne v dvorani hotela »Pri zamorecu« redni letni občni zbor mariborske skupine Združenja rezervnih častnikov. Poteklo je zborovanje ob vsestranskem zanimanju zelo živahno ter v napeti debati. Prisostvovala sta mu kot zastopnika aktivnega častniškega zbora konjeniški polkovnik Spira Čakovski in major Vojislav Maslač. Poročila o delovanju v minulih poslovnih dobi so podali predsednik Perhavec, tajnik Vlado Korbar in blagajnik Luštin. Iz njih posnemamo, da šteje mariborska skupina 341 rednih članov rezervnih častnikov. Proračun izkazuje 30.749 Din dohodkov in 25.400 Din izdatkov. Glavno tekočo današnjega obnovega zbora pa je vzelomalo vprašanje, ali naj se priključijo mariborski rezervni častniki novi bojevniški organizaciji »Boje«. O programu te organizacije in o ciljih je referiral I. podpredsednik »Boja« Lorgor iz Ljubljane. Na podlagi njegovega poročila se je razveljavila živahna debata, v katero so posegli člani Skaza, Amaliotti, Perhavec, Barle in drugi. Končno je pri glasovanju prodrl predlog za pristop k »Boju« skoraj soglasno, ker sta se samo dva člana izrekla proti pristopu.

73 letni starček izginil

Na mariborsko polico se je danes obrnila Marija Rakovič, posestnica od Sv. Križa nad Mariborom, s prošnjo, da ji poskusijo najti moža, 73 letnega posestnika Alojza Rakoviča. Starček se je že preteklo sredo napotil v Maribor. Šel je k notarju, da da prepisati svoje posestvo na oba svoja sina. Od tistega časa je zmanjkala za starim posestnikom vsaka sled. V Maribor ni pošel, ali pa morda, če je prišel, se pri notarju ni zglasil. Doma so vsi prestrašeni ter obupani slutijo kako strašno nesrečo. Policija je skupno z orožniki podvzela poizvedbe.

Mrtvaški zvon

Umrila je večera ugodna mariborska gospa Amalija Baumel, soproga uokojenega vodje gradbenega urada, mestnega nadsvetnika inž. Baumla. Pokojnica je dosegla starost 51 let ter je uživala zaradi svoje srčne dobrote in prijaznosti vsestranske spoštovanje. — V visoki starosti 76 let je ugrabila smrt Jerico Nerath, soprogo mestnega uslužbenca. Naj počivata v miru!

Namen Rooseveltovih gospodarskih reform. Drevi ob 20 prireditelj Zdrženje železniških uradnikov javno predavanje v bivših bančnih prostorih Ljubljanskega dvora, Kolodvorska ulica. Gospodarski svetnik g. Avsenek Ivan bo predaval o temi: Namen Rooseveltovih gospodarskih reform. K občini udeležbi vabi — odbor.

— Pri težkočah v želodcu, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, trenjenju udov, zaspanosti, povzročijo časa naravnne »Franz-Josef« grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot važno pomožno sredstvo proti griži in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice

Tudi Vi lahko imate polt, ki je lepa

Nova skrivnost pudra daje moderen »mat odraz«

Vse elegantne Francozinje imajo danes polt s tako zvanim »mat odrazom«. To pomeni, da so iznalele, kako se doseže popolna »mat« koža, ki ostane ves dan brez bleksa.

Bistvo te skrivnosti je v novem načinu proizvodnje, patentiranega za puder Tokalon, pri katerem je smetanova pena zmešana z najfinjšim pudrom in trikrat presejana skozi svileno sito. Zaradi tega se puder Tokalon drži petkrat dalje nego navadni pudri. Na nosu ali na licu ni niti sledu bleksa in to celo po večernem plesanju v razgretih prostorih in po izprehodih v vetru in dežju.

Smetanova pena prepreči, da bi puder Tokalon sušil naravno mast kože, kakor napravijo to navadni pudri, zaradi česar postane potem koža raskava in suha.

Če želite imeti čudovito čarobno polt, potem s nabavite še danes škatico pudra Tokalon. Preprečajte se smi, kako temeljito se on razlikuje od navadnih pudrov ker je smetanova pena izkjučno skrivnost Tokalona.

Južno Tirolsko --

Cerkev tudi tam preganjana neozdravljiva rana

V svojem najnovejšem članku »V Evropi ne bo vojne« trdi Lloyd George, da je tirolsko vprašanje bolno mesto za vsakega Nemca na vsem svetu in da bo to še dolgo ostalo.

Katoliška revija »Neuland« poroča v februarjski številki tudi o položaju nemške manjšine na Tirolskem. Navajamo glavne odstavke iz tega poročila, ker slika posredno tudi položaj naše manjšine v Italiji.

»Vsakega Nemca silno boli, da je bilo Tirolsko razdeljeno v tri dele in da se južno Tirolsko, dežela nemškega hrepenenja po solne, pod jarmom tuje države pogreza v strašno duhovno in gospodarsko bedo. Južno Tirolsko je neozdravljiva rana v odnosih med nemškim in italijanskim narodom. O tem nas ne more varati nikakršna simpatija za fašizem. Dejstvo, da je Tirolska raztrgana, nas silno boli, čeprav vsa javnost na severnem in južnem Tirolskem v Avstriji o vprašanju južnega Tirola molči. Tu ne sme biti pozabljenja, ne odpovedi. Osnova trajnega in srečnega razmerja do Italije mora biti edino svoboda nemškega ljudstva na južnem Tirolskem.

Zatiranje južno-tirolskega ljudstva ni v svoji polni ostrosti uzakonjeno. Kakor na Madjarskem se podrejeni organi kljub vsem pritožbam ljudstva ne pokličejo k obračunu. Ko je bila šola popolnoma poitalijančena, je bil v jeseni 1933 nemški zasebni pouk »skoraj povsem prepovedan«. Učitelj sme poučevati kvečjemu posameznega otroka, mora hoditi na dom in mora oblastvo predložiti učni načrt; toda le poredko mu oblastvo dovoljuje poučevanje. (V Julijski Krajini je prepovedan tudi zasebni pouk!) Cerkev, najboljšo oporo zatirane narodnosti, v mnogih primerih, so glede trdnosti njenega načelnega stališa posamezna dejstva tu in tam pretresla: V nemških farah školjuje Trident je že 16 italijanskih duhovnikov, nemški redovniki so bili

izgnani, nemški duhovniki kaznovani, nemškemu veronauku se stavijo ovire. Nastopajo že dogodki, ki tradicionalno globoko vernost nemškega ljudstva na južnem Tirolskem rušijo. Obupno pa je gospodarsko propadanje nekoč tako cvetoče dežele. Južno-tirolsko vino je izgubilo svoj trg, carinske meje mu zapirajo pot proti severu, konkurenca z italijanskimi vini ni mogoča. Revščina se je naselila v nekdanj bogato zemljo. V Kalternu stoji vsak dan po 400 otrok pred samostanskimi vrati in čaka na miloščino, v kletih leži 100.000 hl vina že iz leta 1932.; v Eppanau, ki šteje okoli 7000 prebivalcev, je bilo v šestih mesecih 625 eksekucij in 120 kmetij je pod prisilno upravo. Visoko v gorah so se vrnili k naturalnemu gospodarstvu in v plodovitih dolinah je prišlo zaradi silnega davčnega vijaka in visokih stroškov za občinske uprave tako daleč, da so obdavnili 1 hektar zemlje letno s 300 lirami. Sadjarstvo in konzerviranje je propadlo. Nemški kmet ne more živeti več na kmetiji. Južno Tirolsko je sredi gospodarskega poloma. Na občinah, ki so jih prej posteno upravljali meščani in kmetje, se je razpasla birokracija; občina Ritten pri Boznu ima 1 občinskega tajnika in 15 občinskih uslužbenec, občina Gais, ki šteje 1500 prebivalcev, ima štiri občinske nameštence, proračun mestne občine Bruneck znaša danes 850.000 lir (pred vojno 50.000 kron). Južni Tirolci ostanejo Nemci. Ni se posrečilo raznaroditi nemškega kmeta, toda danes ga skušajo izpodrinuti z bede. V Bozen naj bi se iz Verone premeslilo armadno poveljstvo, da bi tako nastalo mesto s 100.000 prebivalci in da bi Nemci utonili. Slika globoke potrtosti se razvija pred našimi očmi,« zaključuje »Neuland« svoje poročilo o Tirolski.

Kakšen je šele gospodarski položaj v Istri, na Krasi, v Brdih, na Vipavskem, v krajih, ki niso bili gospodarsko nikdar tako dobro situirani kakor južni Tirol!

Kdo moti naš radio?

Na Banah pri Trstu imajo v novi kasarni 3. zeniškega polka tudi radiopostajo. Tudi tam, kakor že drugod, imajo ukaz, motiti ljubljanske novice, in ga pridno izvršujejo.

Arrestacija odvetniškega koncipienta

»Istra« poroča iz Trsta, da je bil 25. februarja aretiran v Trstu dr. Josip Dekleva, odvetniški koncipient. — Dr. Dekleva je bil konfiniran leta 1928. Ob 10 letnici fašizma pa je bil z drugimi amnestiran. Toda policija mu je prepovedala bivanje v Trstu. Vrnil se je v svoj rodni kraj Materija, kjer ima posestvo. Bil je stalno pod policijskim nadzorstvom. Ni še znano, ali gre samo začasno aretacijo ali bo dr. Dekleva vnovič konfiniran. — Isti list poroča o zopetni aretaciji g. Uršiča iz Kobariča, ki je tudi komaj prišel iz konfinacije.

Samo pod tem pogojem

Belgrajska »Pravda« je te dni priobčila temeljit članek o položaju Trsta in Reke. Clankar po pravici trdi, da je italijanska politika proti jugoslovanski manjšini, ki ni v Julijski Krajini nikakršna manjšina, pripomogla do uničenja Trsta in Reke. Belgrad bi bil pripravil pogajati se glede Trsta in Reke, toda pod pogojem, da talija izpremeni svojo politiko proti Jugoslovanom v Julijski Krajini.

Tudi opanke so italijanske!

V Rimu so v sredo odprli obrtno razstavo Dalmacije in Egejskega morja. Zelo bogata je »Dalmatiška razstava«, kjer so posebno zastopane narodne noše in sploh narodni motivi iz Dalmacije. Svojih izdelkov ni poslal samo Zader, temveč Italijanski listi poročajo, da so razstavljena tudi ženska rožna dela iz šibenika, opanke itd. Italijani hočejo prikazati dalmatiško domačo obrt kot italijansko. To ni nič drugega kakor propaganda za odcepljenje Dalmacije.

5 lir kazni za vsako slovensko besedo!

V Nabrežini so spremenili bivši hotel Andre sanatorij za bolne na pljučih. Sanatorij je last nekakega zdravniškega konsorcija. Strežnicam so dali gospodarski strož ukaz, da se niti med seboj ne smejo pogovarjati po slovenski. Če katero zalotijo, da je slovensko govorila, mora plačati 5 lir globe.

Fašisti so ugrabili slovensko mlekarno

Mlekarina v Hrušici, znano združeno podjetje severne Istre, je začetkom februarja dobila fašistskega komisarja iz Bistrice. Tako je tudi v to eminentno gospodarsko podjetje fašizem zanesel svoj politični princip.

To niso volitve!

Volivske izkaznice za državnozbornske volitve, ki bodo 25. marca, se sedaj razdeljujejo med ljudi. Zanimanja pa ni prav nobenega, ker to sploh niso nikakršne volitve. To je samo neko simbolično dejanje fašistske države. Kdor izjavi »da«, je pravoveren, kdor bi se drznil reči »ne«, je ničvedna baraba in izdajalec domovine, ki ga doleti primerna kazen od vsemogočne roke grmečega Jupitra.

Odkod uspeh italijanske konverzije?

Od čistega navdušenja, to je jasno. Kdor se je konverziji uprl, je moral podpisati prošnjo v treh izvodih. En izvod je šel na kvesturo, mož je s tem politično osunjen. Drug izvod je šel na davčni urad, da moža prihitne z davki. Šele tretji je šel na finančno ministrstvo. Poleg tega je bilo treba obilnice deponirati pri državni banki in čakati izplačila tri leta. Kdor takih argumentov ni razumel, je moral res imeti trdo kožo.

Granata ga je ubila

V Brestovici na Krasi se je zgodila strašna nesreča. Bratje Josip, Oskar in I. Krošelj so delali na polju. Josip je udaril nehotne po granati, ki je bila zakopana v zemlji. Nastala je silna eksplozija in 26 letnega Josipa je zadela kos granate v grlo. Umril je kmalu radi izkrvavljenja. Ostala brata sta bila ranjena po telesu. Prepeljali so ju v bolnišnico v Trzic.

DROBNE

BREZ CERKOVNIKA IN BREZ ZVONENJA

V Šempolaju je občina, ki jo seveda upravlja priseljeni komisar, vzela cerkovniku vso plačo. Tako je fara ostala brez cerkovnika in brez zvonjenja. Občinskih davkov pa zato niso znižali.

Poslanec Caccese je bil imenovan za komisarja inženjerskega sindikata v Gorici.

Med ponesrečenci italijanske ladje »Santoni«, ki se je ponesrečila pred Constanzo v Crnem morju, so bili tudi Hušo de Rosignoli iz Trsta, star 26 let, Anton Misičoj z Goriskega, star 49 let, in 45 letni Caputo Jakob iz Milj pri Trstu. Pokopali so jih z drugimi ponesrečenci v Constanzi.

Na cesti iz Divače v Vreme so našli smrtno ranjenega 46 letnega Jakoba Dujčiča iz Vrem (št. 45). V Trst je peljal voz drv in se je moral nazej grede ponesrečiti. Podrobnosti policija ni mogla ugotoviti.

Gerški fašistični tajnik Luraschi je v torek obiskal Ribemerk na Vipavskem.

Duhovniški jubilej. V Trzicu se proslavili 33 letnico, odkar je bil posvečen v duhovnika mgr. Mazzi, tankajšnji župnik. Mazzi je bil na listi kandidatur za goriskega nadškofa. Fašistični listi poročajo o niem, da je človek zmernih načel.

Iz Mosee bodo prepeljali na vojno pokopališče v Redipulji 3900 vojakov, ki so padli na soški fronti, predvsem pod Kalvajo.

Vatikan in USA

Ameriški listi poročajo, da so se že pod predstvom g. Hooverja vršila pogajanja med Vatikanom in Washingtonom za obnovitev diplomatskih zvez. Pod Rooseveltom se pogajanja zelo previdno nadaljujejo. V tej misiji je nedavno prišel v Rim tudi g. Farley, poštni minister. Zaradi odpora ameriških protestantov se pogajanja zavlačujejo, vendar je zelo verjetno, da se bodo srečno zaključila.

Nov veter v zdravniški zbornici

Ljubljana, 11. marca.

Po obnem zboru Solvenskega zdravniškega društva, ki se je vršil brez pomembnejših dogodkov v »Zvezdi«, je danes dopoldne polagalo račune o svojem delu vodstvo Zdravniške zbornice za Slovenijo na svoji redni skupščini v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti.

Za to zborovanje je bilo v zdravniških vrstah toliko večje zanimanje, ker je bilo združeno z volitvijo nove zbornične uprave, ki se vrši na vsaka tri leta. Kakor vse druge panoge našega javnega življenja, tako tudi naš zdravniški stan preživlja težko socialno krizo. Mlajši zdravniki, ki pod vedno težjimi pogoji dovršujejo svoje študije na fakulteti, ostajajo brez posla in tako je razumljivo, da se je zlasti v tem stanju razvil močno gibanje proti kupičnemu služ in sinekur v rokah posameznikov. Tako je mlajša generacija zdravnikov tudi za te volitve nastopila z bolj radikalnim programom in napovedala ostro borbo dosežanj upravi Zbornice, ki ji je predsedoval mestni zdravnik dr. Mavricij Rus. Skupina mlajših je predložila svojo listo z vseuč. prof. dr. Košir-jem na čelo, medtem ko se je starejša generacija zbrala okrog liste z nosilcem dr. Tičarjem, šef-zdravnikom železničarske bolnišnice blagajne. Med tema dvema strujama se je bil odločil boj, medtem ko je tretja lista z zobnim zdravnikom dr. Josipom Tavčarjem na čelu od vsega početka imela manj nade na uspeh.

Občni zbor sam je potekel proti pričakovanju brez viharja in akademsko. Zivahnejša debata se je vnela samo pri točki o samostojnih predlogih.

Akademija mestnih uslužbencev uspela

Ljubljana, 11. marca 1934.

Snočnja dobrodelna akademija mestnih nastavljenecv in uslužbencev je bila skrbno pripravljena, reklama zanjo in agitacija pa prav uspešni, tako da je morala v vsakem oziru uspeti. Vendar je le malokdo pričakoval tako ogromnega obiska. Velika Unionska dvorana je bila nabito polna, saj so bile vstopnice že nekaj dni poprej razprodane, pa celo magistratni uradniki, ki so prvi kupili vstopnice za sedeže, so te vstopnice vrnili blagajni, sami zase pa so kupili vstopnice za stojišča. Vsega občinstva cenijo na tri tisoč.

K akademiji je prišlo mnogo odličnih predstavnikov naše javnosti, tako ban dr. Marušič, divizijski poveljnik general Cukavec, podban dr. Pirkmajer, mestni župan dr. Puc in drugi odličniki ter predstavniki raznih ustanov. Koncertni del prireditve je bil na umetniški višini. Navdušeno odobravanje so želi nastopi g. Betteta, izborne pianistke gđ. Bože Šapljeve, akademskega pevskega zbora, pevškega zbora Glasbene Matice, tenorista g. dr. Adriana ter orkestra Orkestralnega društva in gojencev državnega konservatorija, ki ga je vodil g. L. M. Skrjanc. Napovedana pevka ga. Golobova je žal zbolela.

Prav tako pester je bil zabaven del prireditve. Sledilo so kupletji, plesni nastopi, razne šale, pesmi, šlagerji in izobilju. Naiveč priznanja je žel umetniški nastop gospe Delakove, ki je leno, s čudovito tehniko in graciozno plesala nekaj prizorov s svojimi učenkami. Navdušenje in priznanje pa so dosegli dalje nastopi

Primarij dr. Černič iz Maribora je stavil za današnji čas prav aktualen predlog, naj bi zbornica uvedla posebno kartoteko o strokovni kvalifikaciji in premoženjskih razmerah vseh svojih članov ter je ta svoj predlog v daljšem referatu utemeljeval s prav prepričevalnimi argumenti. Uvedba takšne kartoteke bi pomenila nekakšno moralno kontrolo nad gospodarskim položajem zdravnikov, izmed katerih so srečni izbranci res pravi bogataši, drugi pa pravi brezposelni proletarci. Proti predlogu dr. Černiča sta nastopila zlasti univ. prof. dr. Serko in upravnik splošne bolnišnice dr. Radman, vendar pa je bil predlog z ogromno večino sprejet.

Važen je bil tudi predlog, ki sta ga predlagala vsak s svoje strani dr. Tičar in dr. Tavčar o preureditvi zdravniškega pogrebnege sklada. O tej zadevi bo končno odločal sestanek, ki se bo vršil jeseni na Bledu na kongresa Jugoslov. zdravniškega društva.

Pri volitvah, ki so bile tajne, je skrutinji po dolgem štetju pozno popoldne ugotovil, da je zmagała z 248 glasovi lista dr. Koširja proti 215 glasovom za listo dr. Tičarja in proti manjšemu številu glasov, ki jih je zbral dr. Josip Tavčar.

Predsednik nove zdravniške zbornice je vseuč. prof. dr. Košir, podpredsednik direktor Higijenskega zavoda dr. Petrič, tajnik dr. Marjan Ahčin, blagajnik primarij dr. Josip Hebajn. Predsednik disciplinskega sveta, ki je zdravniško stanovsko razsodišče, je dr. Drago Svajger, tožilec pa dr. Zivko Lapajne.

gg. Daneša, Pečka, Danila in drugih. Koafencier je bil g. Pavel Debevec, ki je s svojimi domisleki prav dobro zabaval občinstvo.

Vse obsežen program je bil zaključen šele okoli polnoči, vendar pa občinstvo ni pokazalo utrujenosti. Sledila je prosta zabava občinstva.

V gnotnem oziru je prireditelj prav dobro uspela. Računajo, da bo okrog 60.000 Din čistega dobička. Tako velik gnotni uspeh je bil možen poleg izkupička od prodanih vstopnic v glavnem zaradi tega, ker je bilo mnogo preplačil, poleg tega pa so bili vsi buffeti prireditve skoraj zastojni od raznih dobrotnikov založeni z jedili, pijačami, celo s cvetjem. Prodali pa so buffeti vse do zadnje pike.

Ljubljanski reveži, katerim je bila prireditelj namenjena, bodo torej le imeli od tega umetniškega in zabavnega večera ljubljanskega občinstva nekoliko podpore.

Ali ga je on ubil?

Pred tržaškimi sodiščem se je zaključila obravnava proti Rafaelu Marsiču in Antoniju Rupeni iz Pirana, ki sta bila obdolžena, da sta vrgla čez skalo Ivana Marsiča, očeta prvega obtoženca. Ivan Marsič se je ubil. V Piranu se je Rupena sprl z gostilničarjem Marsičem. V spor, ki se je pozneje nadaljeval pred gostilno, je posegel sin Rafael, da bi miril. Nenačoma je gostilničar Ivan Marsič tresel čez bližnjo skalo in se ubil. Ljudje so pričeli govoriti, da ga je vrgel čez skalo sin Rafael, s katerim sta se večkrat prepirala. Sodišče je oprosilo Rafaela Marsiča radi pomanjkanja dokazov, Rupeno pa, ker ni zagrešil dejanja.

+

Nanznanjamo žalostno vest, da je naša srčnoljubljena sestra, gospodična

Mary Schlehan

v nedeljo, dne 11. t. m. po dolgem in mučnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 12. marca 1934 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Stari trg 21, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. marca 1934.

ZALUJOČI OSTALI.

Dollfuss hoče varovati narodno posebnost koroških Slovencev

Obljuba dolg dela

V zadnjem »Ponedeljskem Slovincu« smo že v naslovu poudarili, da je kancler Dollfuss v svojem govoru v Beljaku Slovence samo omenil, ne da bi jim torej dal kako zagotovilo glede državne politike proti slovenski narodni manjšini. Prva poročila o političnih dogodkih so vselej kratka in pogosto tudi netočna; zato smo s toliko večjo pozornostjo čakali na oficielno poročilo o Dollfussovem govoru. In kakšno je bilo začudenje, ko smo ugotovili, da poročilo »Korbiroja« sploh ne omenja mesta, ki zadeva Slovence. Tudi sicer smo v avstrijskih listih zaman iskali to mesto!

Mar ni tu vmes roka, ki je hotela Dollfussovo izjavo potlačiti pred domačo in predvsem pred inozemsko javnostjo? Morda zato, da bi se avstrijska vlada čutila manj vezano?

Danes priobčujemo Dollfussovo izjavo iz »Koroškega Slovincu«, ki je v tem pogledu kot glasilo koroških Slovencev gotovo natančno poučeno. Dr. Dollfuss je dejal:

Varovati hočemo na ozemlju in Alpah in ob

Donavi nemško kulturo in nemško svojstvenost. Na tem ozemlju pa imamo še druge, manjše narode in tudi njihovo narodno posebnost hočemo ščititi. Prav priučeno moram danes pozdraviti državi zveste koroške Slovence, ki so se v tolikem številu udeležili tega zborovanja. Samoobsebi je umevno, da se bo varovala njihova narodna svojstvenost.

»Koroški Slovinc« je pripomnil:

»Prvič v avstrijski zgodovini smo čuli od moza, v katerega rokah je usoda države, dobrohotno in naklonjeno besedo tudi nam, koroškim Slovincem. Bila je seve samo šele izjava, vendar kanclerjeva izjava pred množico tridesetišočev! In množica ji je burno pritrjevala. Hvaležni smo zanj, dr. Dollfussu, ker je opravičil naše zaupanje v novo, krščansko Avstrijo. Iskrena je naša želja, da se to zaupanje v sledečem razvoju utrdi in poglobi tudi ob dejanjih.

Tudi mi izražamo željo, da bi lepim besedam sledila tudi dejanja.

Svedski princ Sigvard se je vendar poročil z Eriko Patzkovo. Poroka je bila v Londonu. Radovednost sicer hladnih Angležev je bila tako velika, da je morala policija zadrževati množico, ko se je novi par po poroki pokazal na ulico.

Gradišćanski Hrvati hočejo šolskega nadzornika

Dne 22. p. m. je bil v gradišćanskem dež. zboru enoglasno izvoljen za dež. glavarja inž. Sylvester. Povodom izvolitve je imel daljši nagovor, v katerem je med drugim izjavil: V pogledu narodnih manjšin nimamo nobenega vzroka za pritoževati. Če hočem biti pravičen, moram pritožiti, da so bile narodne manjšine, predvsem naši vrli Hrvati, vedno na strani države. Zato je naša dolžnost, da to zvestobo Hrvate nagradimo s tem, da jim izpolnimo željo nastavitve posebne hrvaškega šolskega nadzornika.

Irina, film in Rasputin

Pravda, ki je nastala radi uprizoritve Rasputinovega življenja v filmu Metro Gold Mayer in o kateri smo zadnjič poročali, se je v Londonu zaključila. Irina, žena kneza Jusupova, ki je umoril Rasputina, je tožila filmsko podjetje, da je bila v filmu napačno in nezgodovinsko prikazana. Filmsko podjetje je moralo slano plačati to svojo neokusnost, ki jo je zagrešilo v blazanju za senzacijsko in za denarjem seveda. Čim senzacionalnejši bi bil film, tem več denarja bi prinesel. Sodnik je obsodil podjetje na odškodnino 10.000 funtov, to je 2.400.000 Din, in na 25.000 funtov drugih stroškov.

Masaryk in ženske

Karel Čapek piše: Lahko bi navajali Masarykove knjige in članke, toda bodi mi dovoljeno, da navedem njegovo zasebno življenje in njegova naziranja v pogovori. Lahko mu ugovarjate v čemerkoli; razgovoril se bo z vami mirno in brez čez. Toda skušajte kaj moško podcenjiva povedati o ženskah; takoj vzplamti in zavrne vaše besede s silo, ki mu sicer ni lastna. Na takšno mnenja moškega povzdigovanja reagira nehotno in z svojo osebnostjo; to ni ne vljudnost, ne mišljenje, temveč vera. »Ženske so boljše kakor moški, one so čistejšie in spodobnejše.« Razgovor napelje na ločitve. »Ugotavljam vzroke, kolikor mi je mogoče in uvidim, da je krivda skoro vedno na moškem; in čeprav je marsikaj žena kriva — tudi tedaj nosi krivdo moški za to, kar je naredil iz ženske.« Ničesar ne dovolj, da bi slabega o ženski rekli, toda pri tem ni nikakega sledu o galantnosti ali prilivovanju kavalirja. Prej je to spoštovanje pred materjo, sodelavko, pred čistejšim in bolj notranjim človekom. »Berem ženske romane, več doživlja in modrosti je v njih — čakam, da nam ženske dajo resnični sodobni roman.« Da, mu odgovorite, tako so tudi poklici, v katerih se ženske dosele še niso posebno izkazale. Takoj vas prekine. Ko bi toliko stoletij v teh poklicih delale, bi jih šele smeli moški v tem pogledu soditi, tedaj bi videli, kaj znajo in kaj ne. Govorimo o pomanjkajočem sodelovanju žensk v politiki. »Potem je prav to napaka te politike, vam on gotovo izjavi. Pomislite samo, da so bile ženske kraljice in da niso prav nič slabše vladale kakor drugi oblastniki.« In tako dalje. Citiral bi lahko brez konca; vedno govori iz njega to popolno prepričanje o ženskosti in pripravljenosti, da veruje vanjo.

Tako močna in tako sama ob sebi umevna vera ne more biti rezultat samega razgledanja, samega mnenja; ona je darilo življenja, porojeno iz doživlja. Mož, ki tako lepo, s takšnim zaupanjem in s takšno velikodušnostjo zre na ženske, mora nositi v sebi veliko in edinstveno izkustvo ljubezni. Ljubezen je zadnja beseda njegove moralne filozofije, ljubezen do človeka je vodilo njegove politične filozofije; toda preden je ljubezen postala ideja, je morala izpolniti življenje človeka. Pogledajte moža, ki seže do človeške ljubezni z ljubeznijo do žene, mož, ki živi s srcem in ustvarja. Poiščite moža ali misleca, ki bi bil vam, ženske, bližji!

Tordka A. Volk Inserirajte
Ljubljana Kneževa cesta 24
Zahtevajte cenik!

Ponedeljskem Slovincu!
Pred nakupom si ogledajte veliko razstavo otroških in igraških vozovok, stolice, holenderjev, malih dvokoles trieklejev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4
Najnižje cene! — Cenik franco.

Proslava 400 letnice gradišćanskih Hrvatov

Dunaj, 9. marca.

Čudno se nam dozdeva, zakaj neki nas časopisje v domovini, v Zagrebu kakor v Ljubljani, vztrajno prezira. Naj se zgodijo med nami gradišćanskimi Hrvati še tako važni dogodki, ni o njih nikdar besede, čeprav vsaki sami pošljemo jugoslovanski listom poročila, ali gredo dosledno v koš!

Toda vsaj o prežnaneniti 400-letnici naj bo nekaj vrst v »Slovincu«, kar gospoda urednika lepo prosimo.

Lani so v Avstriji pompozno praznovali 250-letnico osvobojenja Dunaja l. 1683. pod Janom Sobjeskim. Tudi gradišćanski Hrvati smo sodelovali, saj so se na Dunaju in v avstrijski vojski takrat borili znani naši možje. Mi smo praznovali osvobojenje tudi radi tega, ker je bila takrat pred 250 leti strahovito prizadeta tudi naša ožja domovina. Saj so se turške čete vavile skozi našo zemljo ter tu opustošile vse, kar je zadelo njihova peta. O teh dogodkih smo tudi mi po vsej Gradišćanski Hrvatski govorili in razpravljali na shodih in slavnostih, ki so se jih z nami udeleževali tudi naši nemški in madjarski sosedeje. (Vsako naše selo ima za sosede tudi Nemce in Madjare.)

Letos pa bomo slavili 400-letnico našega doseljenja v sedanje kraje iz stare domovine tam doli od Like in Primorja ter iz čukavskih okrožij. — Ko so bili Turki l. 1529. pri Dunaju poraženi ter jo je moral sultan Soliman odkuriti s svojimi 300.000 divjaki, cesar Ferdinand je dal v spomin kovati denarje z napisom: Türkenbefreiung Wien 1529) so bili kraji današnjega Gradišća grozovito porušeni in uničeni. Ogromna posestva so bila brez žive duše. Ogrski latifundisti so iskali novih naselencev, in tako so prišli tudi v našo staro domovino in vabili cele vase v svoje kraje. In res so se dvignile cele naše vase z duhovniki in občinskimi načelniki ter se začele preseljevati sem gori proti Donavi in tudi čez njo v Slovaško in na Moravsko. Od Bratislave doli do jugoslovanske meje smo razkropljeni v nekako 100 vaseh. — Toda žilav naš narod se je ohranil do danes z malimi izjemami, ki jih imajo na vesti Nemci, ne Madjari. Iz Sombotelja so nam vsilili v kakih 22 vase nemške duhovnike že v 17. in 18. stoletju in narod se je ponemčil.

Toda od Donave (prvo veliko selo je Gece, Kittsee, pravijo Nemci), do jugoslovanske meje živi okrog 70.000 Hrvatov, ki imajo danes celo dosti dobro hrvatsko šolo, povsem »narodno« cerkev, veliko društvo; prav živahno narodno življenje živimo in se veselimo povojnega napredka v Avstriji. (O tem bi Vam, gospod urednik, o priliki kaj več sporočil, ako Vam bo prav.)

Letos poteka 400-let, odkar je dokazano, da so prva hrvatska sela došla iz stare domovine sem v Gradišće. Zato so bile po vsem Gradišću že velike slavnosti. Zaključek vseh teh praznovanj bo v nedeljo, 11. marca na Dunaju. Popoldne ob 5. bo v cerkvi sv. Mihaela poleg dvora (ki je postala nekaka hrvatska cerkev, ker je vsako nedeljo hrvatska služba božja s pridigo), cerkvena svečanost, na kateri bo imel slavnostno pridigo naš stari bojovnik župnik Martin Meršič iz Velikega Vorišćofa (Gross Warasdorf), potem zahvalnica. — Zvečer pa bo velika svet-ska slavnost v Hofburgu, Neuer Saal. Udeležbo so napovedali tudi kardinal Inntizer, kancler Dollfuss, mnogi ministri, deželna vlada itd. Po pozdravu predsednika »Djačkoga Kola« bodo govorili župnik iz Čembe Petar Jandrišević, dež. svetnik dr. Lovre Karall, zastopnik Hrv. kulturnega društva, kardinal Inntizer in morda še drugi. Pelo bo pevsko društvo iz Trajšćofa hrvatske pesmi. — O poteku te zanimave slavnosti bomo po možnosti še poročali tudi bratom Slovincem.

Obleganje Berlina

(Prevedel Vojnik.)

Nesrečni otrok je komaj imel toliko poguma, da mi je odgovoril. Pravkar so razglaševali po mestu resnični Reichshoffen: Mac-Mahon na begu, vsa armada razbita... Spregledala. Globoko se je užalostila, ko je pomislila na svojega očeta. Jaz pa sem se tresel ob misli na starca. Čisto gotovo se ne bo mogel upirati temu novemu sunku... Kaj storiti?... Pustiti mu veselje in slepila, ki so ga oživljala... Toda tedaj bi bilo treba lagati... »No, bom pa lagala!« je dejala junška deklica, hitro obrisala solze in se vsa sijoča vrnila v sobo starega očeta.

Zelo težko nalogo je prevzela. Prve dni je še šlo. Dobričina je imel slabotno glavo in se je pustil varati kakor kakšen otrok. Toda z zdravjem so se jasnila tudi njegove misli. Treba ga je bilo seznanjati z gibanjem armad ter mu čitati vojaška izvestja. Mito se ti je storilo, če si videl, kako je bil ta lepi otrok noč in dan sklonjen nad zemljevidom Nemčije ter zabadal zastavice, trudeč se, da bi zamislil slavno vojno: Bazaine pred Berlinom, Froissart na Bavorskem, Mac-Mahon ob Baltiku. Za vse to me je vpraševala sveta in pomagal sem ji, kolikor sem mogel; njen stari oče pa nama je največ bil v pomoč pri tem domnevem vpadu. Pod prvim cesarstvom je Nemčijo tolikokrat osvobodil! Vse udarce je vedel v naprej: »Zdaj bodo šli tja... To bodo naredili.« in njegove napovedi so se vedno uresničevale, zaradi česar ni bil malo ponosen.

Osvojili smo dosti mest, dobili dosti bitk, a zanj nismo šli nikdar zadosti hitro. Ta starček je bil nenasičen!... Vsa dan, ko sem prišel, sem zvedel za nov uspeh našega orožja: »Doktor, Mainz smo osvobodili.« je deklica rekla z žalostnim smehljajem, ko mi je prišla nasproti; skozi vrata pa sem začul vesel glas, ki je vzklikal: »Dobro gre, dobro!... V enem tednu bomo vkorakali v Berlin.«

Medtem niso bili Prusi od Pariza dosti dlje nego tedaj den... Sprva smo premišljevali ali ne bi bilo boljše, da bi našega bolnika prepeljali na deželo; toda tam zunaj je zvedel, v kakem stanju je Francija, meni pa se je zdel še pre slab, še preveč otopel od kapi, da bi mu smeli razodeti resnico. Odložili smo torej, da ostanemo v Parizu.

Prvega dne obleganja sem šel k njim, spominjam se, zelo vznemirjen in s tesnobo v srcu, ki so nam jo povzročila zaprta pariška vrata, bitke pod zidovi ter mestna okolica, ki je postala meja. Dobil sem dobričino, ko je vesel in ponosen sedel na postelji: »No, je rekel, torej se je obleganje le začelo! Osuplo sem ga pogledal: »Kako, polkovnik, vi veste?« Njegova vnukinja se je obrnila k meni: »Da, doktor!... To je velika novica... Obleganje Berlina se je pričelo...«

To je rekla z mirnim obrazom ter potegnila iglo. Kako naj bi polkovnik kaj slutil? Trdnjavskih topov ni mogel slišati. Tega nesrečnega Pariza, zlovesčega in razburjenega ni mogel videti. Edino, kar je v svoje postelje videl, je bil del stene stavoloka Zmaga in v sobi okoli njega različna ropotija iz prvega cesarstva, ki je ohranjala njegovo iluzije vedno sveže. Slike maršalov, vrzeli bitk, rimski kralj v otroški obleki; veliki podstavki, čisto togi, okrašeni z bakrenimi trofejami, obloženi

s cesarskimi ostanki, s svetinjami, z bronami, s kamnom s Sv. Helene, ki je bil pod stekleno kroglo, z miniaturami, ki so predstavljale isto damo zdaj nakodrano, zdaj v plesni obleki, potem v žolti obleki s širokimi rokavi in z jasnimi očmi — in vse to: podstavek, rimski kralj, maršali, žolta dama z vzravnano postavo, z visokim pasom, vsa ta nakupičena togost je izvirala iz l. 1806. Vrli polkovnik! Obleganju Berlina je tako prostodušno verjel bolj zaradi tistega ozračja zmag in osvoboditve, nego pa po tem, kar smo mu mi rekli. Od tega dne so naše vojne operacije postale bolj zapletene. Osvoboditi Berlin, to je bila zdaj le še stvar potrebnosti. Od časa do časa, kadar se je starček le preveč dolgočasil, so mu brali pismo njegovega sina, seveda le namišljeno pismo, ker ni nič moglo v Pariz in ker so Mac-Mahonovega približnika že po Sedanu odvedli v neko nemško trdnjavo. Ali si lahko predstavljate obup tega ubogega otroka, ki ni imel nikakih vestí od svojega očeta in je vedel, da je ujet, brez vsega, mogoče celo bolan in je kljub temu moral pisati njegova vesela pisma, nekoliko kratka, kakor jih navadno piše iz vojnega taborišča vojak, ki gre v osvobodni deželni vedno naprej. Včasih ni imela dovolj moči, da bi jih pisala; tedaj so po cele tedne ostajali brez novic. Toda starček se je vznemirjal in ni več spal. Tedaj je hitro prišlo iz Nemčije pismo, ki mu ga je med zadrževanjem joca čitala. Polkovnik je pobožno poslušal, se razumno smehljaj, odobraval, grajal ter nam pojasnjeval nekoliko zmedena mesta. Najlepša pa je bila njegova duša v odgovorih, ki jih je pošiljal svojemu sinu: »Nikdar ne pozabi, da si Francoz,« mu je dejal. »Bodi plemenit proti temu ubogim ljudem. Ne delaj jim vpada pretežkega...« In ta priporočila brez konca, divne pridige o spoštovanju lastnine, o vljudnosti nasproti ženskam, vse to je bil pravi zbornik vojaške časti, ki naj ga uporabljajo zavojevalci. Vmes je mečal tudi nekatera splošna razmišljanja o politiki ter mirovne pogoje, ki jih naj naložijo premaganecem. Povedati moram, da pri vsem tem ni mnogo zahteval:

»Vojno odškodnino in nič drugega... Zakaj neki jim naj bi jemali deželo? ... Ali se da iz Nemčije narediti Francija? ... To je narekoval s krepkim glasom in v njegovih besedah si čutil toliko preprostost, tako lepo domoljubno vero, da je bilo nemogoče, da ne bi bil ginjen, ko si ga poslušal.

Medtem je obleganje vedno napredovalo — toda ne obleganje Berlina, na žalost!... Bil je čas velikega mraza, obstreljevanja, epidemij, lakote. Toda zaradi naše pažnje in prizadevanja ter zaradi neutrudne nežnosti, ki se je okoli njega pomnoževala, ni bila starčeva vedrost kaljena niti trenutek. Čisto do konca smo zanj imeli beli kruh in sveže meso. Samo zanj smo ga imeli; in ne morete si predstavljati ničesar bolj genijnega, kakor so bili obedi starega očeta, tako nedolžno sebični: starček na svoji postelji, svež in smeječ, s prtičem pod brado; poleg njega vnukinja, nekoliko zbledela od stradanja, ki mu vodi roke, mu daje piti, mu pomaga pri jedi vseh teh dobrih, prepravanih reči. Ko ga je kosilo poživilo, se je stari oklopnik v ugodju, ki so ga povzročali topla soba, zimska burja, ki je pihala zunaj in sneg, ki se je vrtil ob njegovih oknih, spominjal svojih vojev na severu ter nam že stolič pripovedoval o tistem nesrečnem umiku iz Rusije, kjer niso imeli druge jedi kakor mrzli preperečen in konjsko meso.

»Razumeš, mala, jedli smo konje!«

Mislim, da je to prav dobro razumela. Že dva meseca ni jedla drugega... Naš trud z bolnikom pa je postal tem večji, čim bolj se je bližalo ozdravljenje. Otrplost vsih njegovih čutov in vseh njegovih udov, ki nam je doslej bila v prid, je začela popuščati. Že dva ali trikrat je zaradi strahovitega streljanja pri vratih Maillot poskočil s stola ter kakor lovski pes napeto poslušal; primorani smo bili, da iznajdemo zadno Bazainovo zmago pod Berlinom in salve, ki so jih streljali v počastitev padlih. Drugič, ko smo njegovo posteljo potisnili k oknu — zdi se mi, da je to bilo na četrtek Bizuzvala* — je prav dobro videl narodno stražo, ki se je na aveniji Velike armade na gosto razporajala.

»Kaj pa delajo te čete tukaj?« je dobričina vprašal in slišali smo, kako je mrmljal med zobmi: »Kako slabo se držijo. Kako slabo!«

Nič drugega ni rekel; toda mi smo vedeli, da bomo morali biti odsej bolj previdni. Na nesrečo nismo bili zadosti.

Ko sem nekega večera prišel, je deklica vsa zmedena pritekla k meni: »Jutri bodo vkorakali,« je rekla.

Ali je bila v tistem hipu soba starega očeta odprta? Dejstvo je, da sem se pozneje, ko sem o tem premišljeval, spomnil, da je imel ta večer naveden izraz v obrazu. Verjetno je, da naju je slišal. Le da sva midva govorila o Prusih, on pa je menil Francoze; mislil je na tisti zmagoslavni vstop, ki ga je pričakoval že tako dolgo: Mac-Mahon, po aveniji stopajoč med cvetjem v slavnostni obleki kakor pri Lütenu,* pozdravljajoč preluknjane prapore in od smodnika črne orle... Ubogi oče Jouve! Brez dvoma si je predstavljal, da se bojimo prevelikega vznemirjenja in da ga hočemo tako odvrtiti od tega, da bi prisostvoval sprevidu naših čet. Zato se je tudi čutil, da bi o tem spregovoril besedno; toda drugi dan se je ob uri, ko so pruski bataljoni plašno krenili na dolgo pot, ki vodi od vrat Maillot proti Tuilerijam, okno tam gori nalahko odprlo in polkovnik se je na balkonu prikazal s čelado, z veliko sabljo in z vsemi slavni čunjami starega oklopnika. Še zdaj se vprašujem, kakšna silna volja ga je dvignila na noge in ga opremila. Gotovo pa je, da je bil tam, da je stal za ograjo in se čutil, da so ulice tako prazne in tihe, da so polkna zaprta, da je Pariz mrk kakor velik lazaret, da so povsod zastave, toda tako čudne, čisto bele z velikimi rdečimi križi, in da nihče ne gre našim vojakom naproti.

Trenutek je lahko mislil, da se moti! Toda ne: tam doli za stavolokom Zmaga je nastajalo zmedeno vršanje, neka črna četa pa se je daljšala v vstajajoči dan... Potem so, malo po malo, približevali vršički čelad, majhni bobni so pričeli bobnati in pod lokom Zvezde je ob težkih korakih oddelekov in ob zadevanju sabelj zadonela zmagoslavna Schubertova koračnica!...

Tedaj se je v mračnem molku na trgu zastil krič, strašen krič: »Na pomoč!... Na pomoč!... Na pomoč!... Prusi!« In štirje ulani predstraže so mogli videti tam gori na balkonu velikega starca, ki se je opotekel in mahal z rokami in potem padel. To pot je bil polkovnik Jouve zares mrtev.

Prevedel Vojmil D.

* Nemško-francoska vojna 1870/71. (Op. prev.)
* Pri R. so 6. avg. 1870 Rusi premagali Francoze. (Op. prev.)
* Grad pri Parizu, kjer so 19. januarja 1871 zmagali Nemci. (Op. prev.)
* L. 1813 je pri Lütenu Napoleon premagal Ruse in Pruse. (Op. prev.)